

12. Film o autorze Domu z Chimerami pokazano w Kijowie.
URL: <http://slowopolskie.org/film-o-autorze-domu-z-chimerami-pokazano-w-kijowie/>

13. Film «PL w UA» opowiada o życiu młodych Polaków mieszkających na Ukrainie. URL: <https://www.emigra.com.pl/film/pl-w-ua/>

14. Zaproszenie na pokaz filmu «Jack Strong» w Winnicy.
URL: <http://slowopolskie.org/zaproszenie-na-pokaz-filmu-jack-strong-w-winnicy/>

Пригонюк С.П.

молодший науковий співробітник,

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

МИСТЕЦЬКІ РОБОТИ ВАСИЛЯ ЗАВГОРОДНЬОГО В МУЗЕЙНИХ КОЛЕКЦІЯХ КИЄВА

У фондівих збірках музейних закладів Києва зберігаються роботи українського митця Василя Леонтійовича Завгороднього – талановитого художника, скульптора-різьбяря, поета та прозаїка, члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України (1991).

Народився Василь Леонтійович Завгородній 26 жовтня 1925 року в с. Водяне на Кіровоградщині. З дитинства мав дві великі пристрасті – до малювання і до співів – їм і присвятив все життя. Вищу освіту здобув у Київській державній консерваторії (нині Національна музична академія ім. Петра Чайковського) з вокалу у класі педагога, народного артиста СРСР І.С. Паторжинського. Працював у різних колективах і філармоніях. Впродовж 14 років пропрацював солістом славетного українського народного хору ім. Григорія Верьовки. Із знаменитим колективом об'їздив півсвіту. Був на гастролях у Франції, Канаді, Польщі, Мексиці, Кореї. За досягнення у співочому жанрі В.Л. Завгородній удостоєний почесного звання «Заслужений артист України» (1967).

Багатогранний талант В. Завгороднього яскраво проявився в різних видах мистецтва. Багато років займався живописом і графікою. Не маючи професійної освіти, показав себе досконалим колористом і своєрідним майстром малюнку та побудови композиції. Висока премія ім. Катерини Білокур (1995) – свідчення визнання його таланту.

Особливе місце у творчості В. Завгороднього займало художнє різьблення на дереві. Митець успішно працював у скульптурній пластиці

малих форм, володів даром художньої фантазії, міг не лише бачити цікаві сюжети у звичайному шматку дерева, але й створювати їх без попередньої підготовки. Він любив цей матеріал, добре знав текстуру дерева і використовував у роботі багату на відтінки деревину акації, берези, груші, горіха, перевагу надавав липі. В руках майстра-різьбяря виходили чудові скульптури, не схожі одна на одну і перетворювалися на справжній шедевр. Кожна його робота приваблює оригінальністю, завершеністю, високою майстерністю [7, с. 46–49].

Висвітленню творчого шляху та мистецького таланту В. Завгороднього у різний час приділили увагу такі автори: С. Арідова, Н. Веселицька, О. Губко, І. Засць, Н. Кошара, Н. Матвієнко, І. Малюта, В. Онищенко, Т. Чуйко, та ін. Огляд життя і творчості митця достатньо повно здійснено у прижиттєвому альбомі «Василь Завгородній» 2005 р. зі вступною статтею І. Пошивайла [1, с. 3–6] та в альбомі-каталозі «Роботи Василя Завгороднього (із фондової колекції НІЕЗ «Переяслав») 2018 р. [6, с. 6–8].

В зібранні Національного музею українського народного декоративного мистецтва (далі НМУНДМ) колекція робіт Василя Завгороднього налічує 27 предметів дерев'яної скульптури основного фонду зберігання. Матеріали колекції датуються 1978–1995 рр., входять до групи фондів з шифром «Д». Частина творів була закуплена музеєм в автора (14 предметів), а частина була передана автором на постійне зберігання (13 предметів). Тематика творів скульптурної пластики різнопланова: історична, етнографічна, багатофігурні композиції виконані на тему життя селян. Особливо майстра захоплювали сюжети з історії козацтва [3].

Подаємо перелік музейних предметів згідно дати надходження до фондової колекції:

1. Акт від 5.03.1979 р.: скульптура: «Старий козак» (інв. № Д-3464. 1978 р. Дерево, різьблення. 21x15x15 см).

2. Акт від 31.01.1985 р. скульптурна композиція за мотивом М.В. Гоголя (інв. № Д-3827. 1984 р. Дерево, різьблення. 48x59x43 см), скульптурна композиція «Під козацьким дубом» (інв. № Д-3883. 1982 р. Дерево, різьблення. 52,7x49,5x49,5 см).

3. Акт від 1.02. 1991 р. Скульптури: «Зустріч побратимів» (інв. № Д-4845. 1980 р. Дерево, різьблення. 40x25,5x422,7 см), «На січ» (інв. № Д-4846. 1980 р. Дерево, різьблення. 36,5x23,7x20,5 см).

4. Акт від 21.12.1995 р. Скульптури: «Гончар» (інв. № Д-4878. 1978 р. Дерево, різьблення, тонування. 28,5x18x15 см), «Киянка» (інв. № Д-4879. 1990 р. Дерево, різьблення, тонування. 28,5x8x7 см), «Ярославна» (інв. № Д-4880. 1990 р. Дерево, різьблення, тонування. 49,5x9x8 см), «Козак з шаблею» (інв. № Д-4881. 1989 р. Дерево, різьблення, тонування. 41x12x12 см), «Селянин з ягням» (інв. № Д-4882. 1988 р. Дерево, різьблення, тонування. 25x8,5x7,5 см), «Кобзар» (інв. № Д-4883. 1992 р. Дерево, різьблення, тонування. 32,5x10,5x9,5 см), «Добре косар косить» (інв. № Д-4884. 1982 р. Дерево, різьблення, тонування. 23x24,5x24 см), «Спляча мавка» (інв. № Д-4885. 1982 р. Дерево, різьблення. 61x18,5x13,3 см), «Чайку до води» (інв. № Д-4886. 1995 р. Дерево, різьблення. 54x20,5x10,5 см).

5. Акт від 1.12.2005 р. Скульптурні композиції: «Та орав мужик...» (інв. № Д-4952. 1981 р. Дерево, різьблення, тонування. 14,5x17,9x17,4 см), «Туман ярмом» (інв. № Д-4953. 1984 р. Дерево, різьблення. 24,4x23,8x22 см); Скульптури: «Голодомор (трагедія 33)» (інв. № Д-4954. 1986 р. Дерево, різьблення, тонування. 49,5x15x12,5 см), «Молода з кошиками» (інв. № Д-4955. 1984 р. Дерево, різьблення, тонування. 49x20x34 см), «Качечка з каченятами» (інв. № Д-4956. 1981 р. Дерево, різьблення. 17x18x14 см), «Старенький з дрівцями» (інв. № Д-4957. 1993 р. Дерево, різьблення, лакування. 49,5x25,5x27,7 см), «Старенький жебрак» (інв. № Д-4958. 2004 р. Дерево, різьблення, тонування. 44,5x18x125 см), «Мадонна» (інв. № Д-4959. 1991 р. Дерево, різьблення, лакування. 38,8x8,5x5,9 см), «Буряки рядочком» (інв. № Д-4960. 1978 р. Дерево, різьблення, тонування. 144,2x10,7x9,5 см), «Стоїть явір» (інв. № Д-4961. 1986 р. Дерево, різьблення, тонування. 14,7x11,7x9,8 см), «Жінка з решетом» (інв. № Д-4962. 1985 р. Дерево, різьблення, тонування. 13,8x13x14,7 см), «Селянин з хомутом» (інв. № Д-4963. 1988 р. Дерево, різьблення, тонування. 18,3x6x6,8 см), «Стоїть явір» (інв. № Д-4964. 1995 р. Дерево, різьблення, тонування. 23x11x8,5 см).

В фондах Національного музею Тараса Шевченка зберігається 5 робіт Василя Завгороднього. Найбільш ранніми за часом створення є дві картини: «Шевченко у Ширяєва» (інв. № Ж-357. 1960 р. Полотно, олія. 70,5x45 см) та «Шевченко-солдат» (інв. № Е-700. 1961 р. Папір, пастель. 69,5x45,2 см). В інвентарних картках зазначено, що передані автором в дарунок музею акт від 15.10.1965 р. Наступні роботи були закуплені музеєм в автора. Це скульптури: «Лілея» (інв. № С-311. 1980 р. Дерево, різьблення. 45,5x40x44 см) акт № 937 від 25.12.1981 р.; «Причинна» (інв.

№ ДМ-671. 1982 р. Дерево, різьблення. 33x18x18 см) акт № 1005 від 02.12.1982 р. Сюжетно-тематичного змісту в техніці рельєфного різьблення виконаний декоративний дерев'яний пласт «Грай, бандуро, грай» (інв. № ДМ-867. 1990 р. Дерево, різьблення. 117x86,9x3,7 см) акт № 116 від 15.10.1990 р. [4].

В Національному музеї літератури України 9 квітня 2016 р. вшанували пам'ять видатного українського митця. Відбулось урочисте відкриття виставки творчих робіт та презентація посмертного видання прози «Клич із Вирію» Василя Завгороднього [2]. На виставці було представлено декоративний та портретний живопис, різьблена скульптура.

Донька Олена Завгородня щиро подякувала директору та співробітникам музею за допомогу, сприяння, надання можливості представити спадщину її батька і передала в дарунок музею три предмети дерев'яної скульптури, акт від 18.07 2016 р. Це скульптурні портрети: «Пантелеймон Куліш» (інв. № С-94. 2005 р. Дерево, різьблення. 38x31 см), «Ганна Барвінок» (інв. № С-95. 2005 р. Дерево, різьблення. 38x20 см), «Григор Тютюнник» (інв. № С-96. 2005 р. Дерево, різьблення. 51x40 см) [5].

В. Завгородній неодноразово брав участь у регіональних, всеукраїнських мистецьких виставках, починаючи з 1959 року, був автором численних персональних виставок (1972–2010). Такі дерев'яні скульптури як: «Козацькі розваги» (1976), «Заспівали козаченьки» (1980), «Несе Галя воду» (1982), «Вербиченька» (1980) у 1983 році демонструвались на Міжнародній виставці в Монреалі (Канада).

Крім вище вказаних музеїв твори митця зберігаються у Національній спілці майстрів народного мистецтва, багатьох музейних закладах України: Національному історико-культурному заповіднику «Гетьманська столиця» (Батурина), Кіровоградському обласному художньому музеї, Полтавському краєзнавчому музеї ім. Василя Кричевського, Літературно-меморіальному музеї О.П. Довженка (сміт Сосниця). Одна з найвиразніших колекцій його творів розміщена в «Музеї козацької слави. Роботи Василя Завгороднього» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Частина робіт знаходиться в зарубіжних приватних та музейних зібраннях, зокрема Музеї Лесі Українки (м. Сурамі, Грузія).

Василь Завгородній помер 5 квітня 2009 р., похований на Берковецькому кладовищі у Києві. На рідній Кіровоградщині земляки

вшанували пам'ять Майстра відкриттям постійно діючої експозиції його творів в приміщенні Меморіального музею письменника Юрія Яновського (с. Нечаївка).

Список використаних джерел:

1. Василь Завгородній: Альбом / Авт.-упоряд. Є. Шевченко. Вступ. стат. І. Пошивайла. – К.: Народні джерела, 2005. – С. 3–6. іл.
2. Завгородній В.Л. Клич із Вирію / упорядники: О.Т. Губко, В.Б. Грабовський, О.В. Завгородня, І.В. Оверчук. – Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2015. – 316 с.
3. Матеріали фондових інвентарних книг (№ 9-13 шифр «Д») НМУНДМ.
4. Матеріали фондових інвентарних книг (№ 2 шифр «ДМ», «Ж»; № 1 шифр «С») Національного музею Тараса Шевченка.
5. Матеріали фондової інвентарної книги (№ 1 шифр «С») Національний музей літератури України.
6. Роботи Василя Завгороднього (із фондової колекції колекції Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»): альбом-каталог / уклад.: І. Гайдаєнко, С. Пригонюк. – К.: ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2018. С. 6–8.
7. Тимків Б.М., Квас К.М. Виготовлення художніх виробів з дерева. – Л.: Світ, 1995. – С. 46–49.

Севостьянова Ю.О.

магістрант,

Київський університет культури

СПОСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ РЕКЛАМНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК КИЄВА

У розвитку культурного туризму, як і в будь-яких інших напрямках бізнесу, одну з ключових ролей грає реклама. Для популяризації культурних пам'яток Києва в Україні і світі та підвищення їх привабливості для туристів доцільне використання всіх доступних видів реклами.

Види реклами – це розділення реклами на окремі її різновиди по тих або інших класифікаційних підставах, залежно від мети і об'єкту